

تاریخ و حقوق - ۲

دکتر حسین بادامچی

استادیار تاریخ دانشگاه تهران

قانون چورابی با توجه مبنی الی

کالماه

نشر نگاه معاصر

فهرست مطالب

۵	□ درآمد
۱۱	۱. کلیات تاریخی
۱۲	۱- آغاز یکجانشینی
۱۷	۲- انقلاب شهری
۱۸	۳- ابداع خط و آغاز کتابت مسایل حقوقی
۲۱	۲. خاستگاه نگارش
۲۱	۱- دوره قبل از نگارش
۲۶	۲- دوره ابتدایی خط میخی
۲۸	۳- خط میخی و گسترش آن
۳۳	۳. خط میخی و زبان اکدی
۳۷	۴. هوراپی و منابع زندگانی او
۴۱	۵. باستان‌شناسان فرانسوی در ایران
۴۳	۶. قانون هوراپی در ایران
۴۷	۷. فعالیت‌های نظامی هوراپی
۵۳	۸. نقش شاه در دستگاه دادگستری
۵۹	۹. سنت حقوقی مشترک در خاور نزدیک باستان
۶۹	۱۰. تفسیر قوانین هوراپی

بسم الله الرحمن الرحيم

درآمد

یکی از پادشاهان ایلامی به نام شوتروک نخونته در قرن ۱۲ قبل از میلاد به بابل حمله کرد و در میان غنایم جنگی ستون سنگی قانون حمورابی را به شوش آورد و در معبد اینشوشینک خدای شهر شوش نصب کرد. به این دلیل قانون حمورابی قرآن‌ها از دسترس مردم بابل به دور بود. وقتی که با اقدامات کورش بزرگ بین‌النهرین به ایران پیوست، رفت و آمد بین ایران و بابل به سادگی ممکن شد. یکی از کتابان بابل به شوش رفت تا از روی ستون اصلی قانون حمورابی نسخه‌ای تهیه کند. کاتب بابلی مقدمه قانون حمورابی را برای کتابخانه معبد شمش، خدای خورشید، در شهر سپیر نسخه‌برداری کرد و در پایان لوحه چنین نوشت:

Fadhl 1998, 726:

لوحه اول از اثر معروف به «هنگامی که انو خدای بلندمرتبه»؛ (نسخه‌برداری) کامل نیست. نسخه براساس متن ستون اصلی قدیمی که حمورابی شاه بابل در شوش نصب کرد نوشته شده است. لوحه گلی به قلم مردوک شومواوصور^۱ پسر موشیم^۲ از شهر اکد است.

در سنت کتابان بابلی برای نام بردن از یک اثر به کلمات آغازین آن اشاره می‌کردند. این ماجرا که در زمان کمبوجیه رخ داد، نشان می‌دهد که قانون حمورابی، هزار سال بعد از انتشار، در دنیای باستان هنوز اثری مهم و شناخته شده بود. یکی از محققان متون خط

1. Marduk-šumu-usur.

2. Mušallim.

۱۱. ساختار اجتماعی.....	۷۳
۱۱-۱ طبقات اجتماعی.....	۷۳
۱۱-۲ زنان روحانی.....	۷۸
۱۱-۳ زن میکده‌دار و نقش آبجو.....	۸۰
۱۲ تصدی زمین: ایلکو.....	۸۳
۱۳. خانواده.....	۸۷
۱۴. تحقیقات جدید.....	۹۵

متن قانون حمورابی:

مقدمه.....	۹۹
قوانين (مواد ۱-۲۸۲).....	۱۰۵
مؤخره.....	۱۵۷
□ منابع واژه‌نامه.....	۱۶۷
□ واژه‌نامه.....	۱۶۹
□ کتابشناسی.....	۱۷۷
□ فهرست علایم اختصاری.....	۱۸۷
□ حرف‌نويسي مواد ۱ تا ۲۰ از قانون حمورابي	۱۸۹
□ نقشه خاور نزديك باستان در عصر حمورابي	۱۹۳
□ نهايه	۱۹۵